

Enheten för tillsyn
Lisa Wellenius

Rapport från inspektion den 24 april 2019 hos Överförmyndarnämnden i Nacka kommun

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholms län har efter inspektion funnit anledning att kritisera Överförmyndarnämnden i Nacka kommun (nämnden) på följande punkt:

- Bristfällig handläggning i ett förmynderskap med en ensam dödsbodelägare.

Inledning

Vid inspektion den 24 april 2019 granskade Länsstyrelsen 28 akter. För mer information se bilaga med förteckning över de granskade akterna.

Efter aktgranskningen höll Länsstyrelsen ett sammanträde med Överförmyndarnämnden i Nacka kommun (nämnden) där de frågor som uppstått vid granskningen av akterna behandlades. Vid sammanträdet medverkade Thomas Rydén, Ann-Charlotte Oetterli, Marie Wahlgren, Sandra Knoll, Jenny Lundström, Anna Maria Arnell, Anette Malmkvist och Frida Plym Forsell från nämndens kansli, Hans Lenkert från nämnden, samt Lisa Wellenius och Lotta Reimers från Länsstyrelsen.

I den mån Länsstyrelsen funnit anledning att kommentera nämndens handläggning framgår det av denna rapport, med hänvisning till aktuella aktnummer.

Aktgranskning med kritik

Ensam dödsbodelägare

I akt 7163, angående ett förmynderskap, noterades bl.a. följande. Barnets mor har avlidit och en släkting har förordnats till särskilt förordnad vårdnadshavare. Barnet är enda dödsbodelägaren i dödsboet efter modern. Bouppteckningen inkom i september 2018. Boet innehåller bl.a. en bostadsrätt och en halv fritidsfastighet.

- Nämnden uppmanade förmyndaren att ge in en förteckning senast den 4 december 2018 och skrev bl.a. följande. ”Det har kommit till överförmyndarnämndens kännedom att [namn] är ensam dödsbodelägare efter sin mor [namn]. Om det tar tid att överföra tillgångarna till [namn] behöver du inkomma med en ansökan om anstånd. Det är först när pengarna står i [namn] som du kan upprätta en förteckning. Med anledning av detta ombeds du inkomma med en egendomsförteckning där den underåriges alla tillgångar tas upp.”
- Nämnden uppmanade förmyndaren att ge in redovisning av arvskifte senast den 1 februari 2019 och skrev bl.a. följande. ”[Namn] är ensam

dödsbodelägare efter sin mor [namn] vilket innebär att det inte behövs något arvskifte men [namn] tillgångar ska föras över till [namn] och redovisas till nämnden genom att inkomma med kontoutdrag och visa att alla tillgångarna finns i [namn] namn.

...

Du har tagit upp att [namn] önskar behålla bostadsrätten vilket är något som du måste undersöka om det är möjligt med tanke på lån och vad styrelsen i bostadsrätten godkänner. En fråga du bör ställa dig är hur har ni tänkt att göra med bostaden tills [namn] kan bo där? När du har tänkt igenom detta bör du inkomma med en ansökan och be om nämndens samtycke om det är realistiskt och möjligt i annat fall sälja bostadsrätten.”

- Förmyndaren gav in redovisning och den 5 februari 2019 skrev nämnden bl.a. följande. ”Det är svårt att se att alla tillgångarna har gått till [initialer] och att skulderna är betalda. Vid en redovisning av ett dödsbo önskar nämnden få in en redovisningsräkning som visar vad som hänt från dödsdagen till skiftesdagen. Har du ansökt om lagfart för ½ fastigheten i Norrtälje gått över till [initialer]. Är [initialer] registrerad som ägare för bostadsrätten? [...] Detta måste bli klart innan förteckningen.”
- Den 6 mars 2019 skrev förmyndaren att barnet är mycket fäst bostadsrätten och vill flytta tillbaka då hon blir myndig. Förmyndaren vill att den möjligheten ska finnas för henne och har varit i kontakt med en jurist som gett rådet att ha kvar bostadsrätten i dödsboet. Bostadsrätten hyrs ut, efter godkännande av föreningen. De tar ut en hyra som täcker avgift, lån med god marginal. De skriver vidare att de även önskar ha kvar fritidsfastigheten i dödsboet ”d.v.s. avvakta med arvskifte”.
- Vårdnadshavaren har gett in två förteckningar, som inte är granskade av nämnden. Nämnden har inte skickat någon anmodan om årsräkning för år 2018.

Har en omyndig del i ett dödsbo ska förmyndaren enligt huvudregeln, vårda den omyndiges rätt i boet enligt bestämmelserna i 15 kap. föräldrabalken (FB) (se 15 kap. 1 § första stycket FB. Men om den omyndige är ensam delägare, så som är fallet i detta ärende, gäller istället bestämmelserna i 14 kap. FB för en förordnad förmyndare (se 15 kap. 1 § tredje stycket FB).

En särskilt förordnad vårdnadshavare är också förmyndare för barnet och omfattas av FB regler om särskilt förordnade förmyndare (se 10 kap. 3 § FB). Det innebär bl.a. att särskilt förordnande vårdnadshavare är skyldiga att ge in förteckning över den egendom som de förvaltar inom två månader efter att de förordnas och årsräkningar innan den första mars varje år (se 14 kap. 1 och 15 §§ FB). Förteckningen ska innehålla uppgifter om tillgångarna och eventuella skulder per förordnandedagen.

Detta innebär att förmyndaren i detta ärende ska ge in förteckning (per förordnandedagen) och årsräkning. Eftersom barnet är ensam dödsbodelägare ska tillgångarna redovisas i enlighet med 14 kap. FB, oavsett om de står i dödsboets namn eller barnets namn.

Om den omyndige är ensam dödsbodelägare krävs inte något arvskifte (avtal om fördelning av tillgångar). Den omyndige äger redan alla tillgångarna.

Länsstyrelsen är kritisk till nämndens handläggning. Nämnden förefaller ha handlagt dödsboet i enlighet med bestämmelserna i 15 kap. FB och inte 14 kap.

FB. Länsstyrelsen uppmanar nämnden att se över sina rutiner i detta avseende. Länsstyrelsen vill även betona vikten av att nämnden ger tydlig och korrekt information till ställföreträdare.

Aktgranskning utan kritik

Diarieföring av granskning

Vid granskningen noterades att granskningen av årsräkningar inte diarieförts i vissa akter.

- I akt 5178, granskades årsräkningen för år 2017 den 9 april 2018. Granskningen är inte diarieförd.
- I akt 5968 granskades årsräkningen för år 2017 den 27 april 2018. Granskningen är inte diarieförd. Inte heller granskningen av årsräkningen för år 2016 är diarieförd.
- I akt 6440 granskades en sluträkning den 28 mars 2019. Granskningen är inte diarieförd. Det finns en notering i dagboken den 4 mars 2019 ””årsräkning granskad med korrigerings”. En kopia av sluträkningen med nämndens korrigerings skickades då till gode mannen som undertecknade och godkände korrigeringsarna den 26 mars 2018.

Vid sammanträdet uppgav nämnden att systemet inte längre tillåter att man avslutar granskningsärendet innan granskningen är diarieförd. Nämnden uppgav vidare angående akt 6440, att noteringen ””årsräkning granskad med korrigerings” skrivs in i samband med att nämnden skickar en redovisning med korrigerings till gode mannen för godkännande. Noteringen betyder inte att redovisningen är granskad. Även i denna akt har man således, enligt nämnden, förbisett att diarieföra granskningen. Länsstyrelsen framförde att noteringen lätt kan missuppfattas som att redovisningen är granskad. Länsstyrelsen uppmanade nämnden att se över sina rutiner för diarieföring av granskningen.

Inte överlämnat redovisningshandlingar efter byte

I akt 6080, angående ett godmanskap, noterades följande. Den nuvarande gode mannen förordnades efter ett byte i juli 2016. Sluträkningen granskades i augusti 2016. Redovisningshandlingarna har inte skickats till gode mannen för granskning.

Vid sammanträdet diskuterades ärendet. Nämnden framförde att de bytte ärendehanteringssystem vid den tiden och att det kan vara en förklaring till att detta missats. Nämnden kommer åtgärda detta nu.

Övriga frågor

Utbildning av överförmyndare och ersättare

Länsstyrelsen ska enligt 19 kap. 17 § FB se till att utbildningen av överförmyndarna, ledamöterna i överförmyndarnämnderna och ersättare är tillfredsställande. Länsstyrelsen har inför inspektionen inhämtat uppgifter om vilka utbildningsinsatser som görs för ledamöterna i nämnden och deras ersättare under år 2019. Nämnden har uppgett att ledamöter och ersättare har fått en halvdagsutbildning av enhetschef och direktör. Alla ges även möjlighet att delta i Sveriges Kommuner och Landstings grundutbildning och ca hälften av dessa har hittills genomgått den,

Lämplighetsprövning av ställföreträdare

Länsstyrelsen har inför inspektionen granskat nämndens rutiner för lämplighetsprövning av ställföreträdare inför beslut om förordnande.

Handläggningstider för granskning av årsräkningar

Länsstyrelsen har inför inspektionen inhämtat uppgifter om handläggningstider för granskningen av årsräkningar föregående år. Nämnden lämnade uppgifter om att 97 % av årsräkningarna för år 2017 var granskade den 1 oktober 2018.

Rapporten är upprättad av Lisa Wellenius och Lotta Reimers.

Bilaga:

Granskade akter

Kopia till:

Överförmyndarnämnden
Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen
Kommunrevisionen

Enheten för tillsyn
Lisa Wellenius

Aktgranskning

Förmynderskap

Akt 5800, 7163, 7251, 5502, 5522, 7137, 6767, 4323, 4856, 6738, 6771, 35898, 4004, 7276 och 6920.

Godmanskap enligt 11 kap. 3 § FB

Akt 6701.

Godmanskap enligt 11 kap. 4 § FB

Akt 6460, 6080, 3999, 7053, 5718, 3890, 4608 och 6540.

Förvaltarskap

Akt 4944, 5178, 5968 och 4887.